

Repoblació del Conill de Bosc

Laia Serra Campillo

DNI: 43453408 Z

NIU: 1156912

Curs: 2009/10

Assignatura: Deontologia i Veterinària legal

INDEX

PRIMERA FASE: RECOLLIDA DE MATERIAL TEÒRIC I SÍNTESE DE PUNTS CONFLICTIUS MÉS RELLEVANTS

1. Introducció	
1.1 El conill de bosc.....	4
1.2 Definicions.....	5
1.3 Origen de les <i>re poblacions</i> de conill de bosc.....	6
1.4 Situació actual de la població de conill de bosc (<i>estudi poblacional</i>).....	7
2. Normativa legal sobre <i>re poblacions</i>	
2.1 Normativa i competència.....	11
2.2 Normativa legal a Catalunya.....	12
2.3 Documentació per a sol·licitar la <i>re població</i> d'espècies cinegètiques a Catalunya.....	13
3. Normativa legal sobre el transport d'animals.....	14
4. <i>Re poblacions</i>	
4.1 Justificació.....	17
4.2 Riscos associats.....	19
4.3 Com <i>re poblar</i>	22
4.4 Preguntes freqüents alhora de <i>re poblar</i> amb conill de bosc.....	22
4.5 Situació actual.....	28
5. Bibliografia.....	30

SEGONA FASE: CONSULTA/ENTREVISTA ALS SECTORS AFECTATS. ANÀLISI CRÍTIC DE LA SITUACIÓ TEÒRICA (1 FASE) I PRÀCTICA (2 FASE)

1. Entrevistes amb qüestionari comú: 4 sectors.....	32
1.1 Respostes: sector Productor.....	34
1.2 Respostes: sector Gestor del medi ambient.....	35
1.3 Respostes: sector Caçador.....	40
1.4 Respostes: altres sectors.....	45
2. Anàlisi crític de la situació teòrica i pràctica (entrevistes)	
2.1 Opinió sector Productor.....	49
2.2 Opinió sector Gestor del medi ambient.....	50
2.3 Opinió sector Caçador.....	53

2.4 Opinió Altres sectors.....	55
<u>TERCERA FASE: RESUM I CONCLUSIONS PRÒPIES.....</u>	<u>56</u>

PRIMERA FASE: RECOLLIDA DE MATERIAL TEÒRIC I SÍNTESI DELS PUNTS CONFLICTIUS MÉS RELLEVANTS

1. INTRODUCCIÓ

1.1 El conill de bosc

CAST: Conejo de monte

ANG: European rabbit

EUSK: Untxia, untxi

ALE: Wildkaninchen

GAL: Coelho bravo

ITA: Coniglio selvatico

FR: Lapin de garenne

El conill de bosc és una espècie típicament mediterrània que es troba distribuït per pràcticament tota la península ibèrica, excepte a Astúries, on sempre ha estat absent. Existeixen dues subespècies de conill de bosc. Al quadrant sud-occidental es troba *Oryctolagus cuniculus algirus* i a la resta *Oryctolagus cuniculus cuniculus*, que acostuma a ser de mida més gran. A Catalunya es troba a la major part del territori, tot i que la seva abundància decau per sobre dels 700-800 m d'altitud i desapareix pràcticament per sobre dels 1300-1500 m.

DESCRIPCIÓ

El conill de bosc té les extremitats posteriors adaptades a la carrera, a l'igual que tots els lagomorfs. Té uns pavellons de l'orella grans amb una coloració uniforme. El pèl mostra variacions amb tonalitats brunes i griseses, destacant el blanc de la part interna de la cua. Pràcticament no existeixen diferències entre els dos sexes. Té una longitud total de 34-35 centímetres i un pes d'un i mig a dos kg.

Aquesta espècie es troba a una àmplia varietat de medis, però és el matollar mediterrani on la seva abundància és més gran, fonamentalment a zones de conreu amb relleu pla o lleugerament ondulat. S'alimenta principalment de plantes herbàcies. És capaç de consumir una gran varietat d'espècies i estructures vegetals, i fins i tot pot ingerir l'escorça d'espècies llenyoses i arrels, situació que li permet viure durant períodes d'extrema sequera.

Es tracta d'una de les poques espècies de vertebrats en la qual la femella pot estar receptiva tot l'any. Es reproduïx entre novembre i juny, tot i que en determinades zones aquest període pot ser molt més ampli (depèn de la qualitat i abundància de la pastura). Els catxaps acabats de néixer (de tres a sis) depenen de la mare un curt període de temps (20-30 dies). Les femelles poden entrar en zel durant la lactació, de manera que són possibles dotze llogades a l'any, tot i que el més normal es que es produeixin entre dos i quatre.

El conill de bosc viu en caus que alberguen grups socials amb una mida depenent de les dimensions de la lloguera, de la qualitat i de l'estructura de l'hàbitat. L'àrea de campeig depèn de les zones, però acostuma a ser entre una i dues hectàrees. L'activitat està influïda per l'estructura de la comunitat de predadors. En la majoria de les zones té una activitat crepuscular amb part d'activitat nocturna.

1.2 Definicions

Abans de parlar de les repoblacions pròpiament, és necessari definir una sèrie de termes relacionats que sovint són usats de forma errònia en l'àmbit cinegètic.

Desplaçament (trasllat): és el moviment d'organismes vius d'un lloc per alliberar-los en un altre. Quan aquest animals provenen del medi natural, en l'àmbit cinegètic se sol anomenar traslocació. Llavors, segons la finalitat d'aquest desplaçament el podem subdividir en quatre tipus:

- **Introducció:** és el moviment intencionat o accidental d'una espècie fora del que històricament es coneix com la seva àrea de distribució natural. Per exemple, deixar en llibertat a Catalunya espècies no autòctones com l'arruïs o perdiu xúcar. Té la consideració de delictes quan es contravenen les lleis protectores de les espècies de fauna.
- **Reintroducció:** és el moviment intencionat d'una espècie cap a una part de la seva àrea de distribució natural de la que ha desaparegut. Per exemple, la solta de cabirols a zones de Catalunya on havien desaparegut.
- **Repoblació (reforçament d'una població):** és el conjunt d'actuacions que comporta la solta d'exemplars d'espècies de fauna salvatge autòctona cinegètica fora del període autoritzat de caça o en període de caça però vedant aquesta. L'objectiu de les repoblacions és el de recuperar els efectius reproductors de les poblacions i les densitats al medi. Això és el que normalment es fa amb el conill de bosc.
- **Alliberament:** és la solta de fauna salvatge cinegètica durant el període de caça amb la finalitat d'augmentar el nombre de captures en un interval breu de temps. Es realitza principalment amb espècies considerades de caça menor, com el conill de bosc, el faisà o la perdiu roja.

El desplaçament d'animals salvatges per realitzar una reintroducció o una repoblació és una eina pel maneig del medi ambient, que si s'empra de forma adequada, pot generar grans beneficis per als sistemes biològics naturals, però que si no s'utilitza adequadament, pot causar importants danys ecològics, inclosos els sanitaris. Això és especialment important en el cas de les repoblacions cinegètiques (com la del conill de bosc) perquè sovint es duen a terme sense autorització ni control tècnic ni sanitari.

1.3 Origen de les repoblacions del conill de bosc

Durant dècades, caçadors i administradors han confiat en les repoblacions com a mètode senzill de reposició ràpida dels efectius caçats. Si això funcionava adequadament, no era necessari disminuir la pressió cinegètica, però freqüentment aquesta idea ha resultat un fracàs.

És de vital importància tenir clar que una repoblació per si sola no resoldrà el problema del declivi poblacional d'una espècie, si alhora no es duen a terme esforços per fer desaparèixer o reduir les causes que han portat a la població a disminuir. Per això, és necessari realitzar un *estudi poblacional* per tal d'analitzar els factors que poden fer que una població segueixi una dinàmica desfavorable, els principals són: un hàbitat desfavorable, una pressió cinegètica excessiva, un problema sanitari o la interferència amb altres poblacions silvestres. Un cop conegudes les causes responsables del declivi, haurem d'actuar per millorar-les. Les principals coses que es poden fer són les següents:

- ❖ Millorar l'hàbitat: aliment, refugi, programació de cultius.
- ❖ Disminuir la pressió cinegètica: veda en les zones més desfavorables i en les zones de cria.
- ❖ Vigilar els problemes sanitaris: altres repoblacions, anàlisi rutinari dels animals trobats morts, en la temporada de caça recollir mostres d'animals recent abatuts.
- ❖ Buscar solucions si s'adverteix una interferència negativa amb alguna altra espècie salvatge.

Hem d'intentar adoptar la solució que resulti més viable i eficaç, i deixar passar un temps per comprovar que amb les nostres accions la població s'ha vist realment beneficiada.

Per tant, la repoblació hauria de ser la última opció a tenir en compte alhora d'actuar contra el declivi poblacional d'una espècie i la menys rentable a la llarga. Aquests coneixements teòrics, però, sovint es contradiuen amb el que succeeix amb el conill de bosc, ja que les repoblacions cinegètiques estan a la ordre del dia entre caçadors, els quals sovint no actuen sobre les causes del declivi, sinó que només incrementen el número d'exemplars per no haver de renunciar al nombre de captures habituals durant la temporada de caça.

1.4 Situació actual de la població de conill de bosc (*estudi poblacional*)

Tot i que el conill de bosc és una espècie prolífica, el deteriorament de l'hàbitat, les malalties, la caça i la predació en alguns casos, han reduït les seves poblacions fins fer-la desaparèixer totalment o gairebé del tot a moltes zones.

- **Deteriorament de l'hàbitat:** és degut als canvis en els usos tradicionals del sòl. L'abandonament de l'agricultura, les feines de neteja de boscos, fa que en algunes zones els matolls siguin molt densos, envaint les zones de pastura.

En l'actualitat, s'està observant que alguns dels llocs on antigament existia una densitat elevada de conills, que es caracteritzaven per tenir un hàbitat propici amb suficient aliment i refugi, tornen a tenir poblacions importants. Aquestes poblacions s'han recuperat lentament, tot i que les malalties han anat apareixent anualment. Això és degut a que la densitat elevada de conills abans de l'aparició periòdica de les malalties, fa que alguns individus superin la malaltia i quedin immunitzats. Amb el temps, aquestes poblacions han anat augmentant tot i conviure amb les malalties. Per contra, les poblacions més petites no solen aconseguir recuperar-se. Hi ha poblacions que s'han anat mantenint a densitats molt baixes i que no es

recuperen degut a circumstàncies ambientals com la manca de refugi, falta d'aliment, excés de predació o de caça.

Diferents estudis han permès establir que els llocs on existeixen les millors poblacions de conill de bosc a la península ibèrica es caracteritzen per tenir un 20-25% de superfície arbòria, un 40% de cobertura de matolls, un 35% de pasturatge i un 25% de sòl sense vegetació

(sòls tous o terres compactades on els conills poden excavar els seus caus).

En aquestes zones el clima és calorós i amb poques precipitacions.

- **Malalties.** En primer lloc, la Mixomatosi va produir una mortalitat molt elevada a mitjans dels anys 50 del segle passat. Amb el pas del temps, sembla que els conills desenvolupen una certa resistència i adaptació a les

diferents soques locals del virus. Al 1988-89 va aparèixer una nova malaltia, la Malaltia Hemorràgica Vírica, que va provocar de nou una important mortalitat en el conill de bosc (fins un 99%), provocant en algunes zones la desaparició total de conills. Actualment, encara que aquestes dues malalties segueixen estant molt presents en les poblacions de conills, la mortalitat que produeixen és menor ja que els animals han desenvolupat certa immunitat contra els virus responsables.

- **Caça.** La caça per que fos sostenible hauria d'actuar només sobre els excedents de conill. Quan aquesta es realitza de forma excessiva, pot tenir un impacte molt negatiu, sobretot si la densitat d'animals és baixa.
- **Predació.** En condicions normals, els predadors no limiten la població de les seves preses. Aquests consumeixen els excedents mantenint un cert equilibri al llarg dels anys. Tanmateix, quan la població de conills disminueix per algun motiu, la predació pot dificultar la seva recuperació.

Figura 1: noticias publicadas en los medios de comunicación sobre la situación de la población del conejo de monte en los últimos años.

LA VERDAD • JUEVES
12 DE FEBRERO DE 2009

La Junta declara al conejo de monte especie cinegética de interés preferente

LV ALBACETE

El Gobierno de Castilla-La Mancha ha declarado al conejo de monte especie cinegética de interés preferente, paso previo a la redacción de un plan de gestión de esta especie en Castilla-La Mancha.

La portavoz del Gobierno regional, Isabel Rodríguez, informó ayer del decreto avanzado tras la reunión del Consejo de Gobierno y que responde a la importancia del conejo de monte tanto por su valor cinegético como por su contribución al mantenimiento de los ecosistemas mediterráneos, pues una treintena de especies se alimentan de él.

La portavoz explicó que hay zonas de la comunidad con superpoblación de conejos de monte, lo que provoca daños en la agricultura, y otras casi despobladas, lo que perjudica el ecosistema. Así, el plan de gestión tendrá que determinar qué actuación hay que adoptar en cada zona para conseguir una correcta distribución de la especie por la Región.

De esta manera, una de las acciones que se pondrá en marcha es la creación de un red de seguimiento de las poblaciones de esta especie, articulando mecanismos de control de población para minimizar los daños que el conejo produce en los cultivos agrícolas en las zonas donde existe superpoblación. Asimismo, en aquellas zonas con escasa presencia del conejo de monte se realizarán actuaciones de fomento de la misma.

Repoblarán con 50 conejos de bosque la montaña de Alinyà

LLEIDA• La Fundación Territori i Paisatge de Caixa de Catalunya contribuirá a la regeneración de la fauna salvaje de la montaña de Alinyà (Alt Urgell) con la liberación mañana jueves de 50 ejemplares de conejos de bosque, según avanzaron ayer desde la fundación. En los últimos años, la población de conejos se ha reducido considerablemente lo que supone un riesgo para la supervivencia de la propia especie y también afecta negativamente a aquellos animales para los que el conejo constituye un elemento básico en su alimentación. Así, ahora se liberarán 50 conejos, en una proporción adecuada de machos y hembras para garantizar que críen.

EXTREMADURA.-Agricultura y Medio Ambiente ha firmado con la UEx un convenio con el objetivo de recuperar el conejo de monte extremeño

Agencia de noticias EUROPA PRESS | 19/07/2002 | AGT Recepción: 15:05 | REGIONAL EXTREMADURA

La Consejería de Agricultura y Medio Ambiente de la Junta ha firmado un convenio con la Universidad de Extremadura, titulado "Catalogación de las poblaciones de **conejo de monte** en Extremadura, análisis de los factores ecológicos, patológicos y genéticos que les afectan y establecimiento de bases técnicas para su recuperación", con el objetivo de recuperar el **conejo de monte**, según informó la UEx en una nota remitida a Europa Press.

Dicho proyecto será desarrollado por el Grupo de Investigación en Recursos Cinegéticos y Biodiversidad (RCB) de la UEx, cuyo investigador principal es el profesor Sebastián J. Hidalgo de Trucios, en un período de tres años, en el que contarán con la colaboración de doctores pertenecientes a la UEx, a la de Stirling (Escocia) y a la Universidad de Oporto, junto con los Laboratorios Hipra.

Este proyecto contempla una primera fase de trabajo en la que se procederá a la catalogación de las poblaciones de **conejo de monte** en Extremadura, en la que participará la Federación Extremeña de Caza. Con este fin, la Federación y el Grupo de Investigación de la UEx ha organizado una serie de reuniones informativas, la primera de ellas celebrada hoy en Cáceres, con el fin de aclarar los objetivos pretendidos y la metodología a utilizar en esta primera fase de actuación.

Por otro lado, según la Universidad de Extremadura, se trata de un proyecto "ambicioso" que utilizará tecnología espacial, de manera que los científicos puedan dar respuesta a cuestiones relativas a la existencia de poblaciones de conejos muy próximas entre sí, con las mismas condiciones ambientales, de refugio y alimento, pero con una diferente tendencia demográfica, es decir, unas son numerosas, otras son saneadas o con baja incidencia de las enfermedades.

Para poder explicar todo esto, se utilizarán Sistemas de Información Geográfica, usando variables meteorológicas y ambientales recabadas con tecnología de satélites especiales. De esta manera, los trabajos realizados servirán de soporte para establecer unas bases técnicas que permitan una adecuada gestión y recuperación del **conejo de monte** en Extremadura.

2. NORMATIVA LEGAL SOBRE REPOBLACIONS

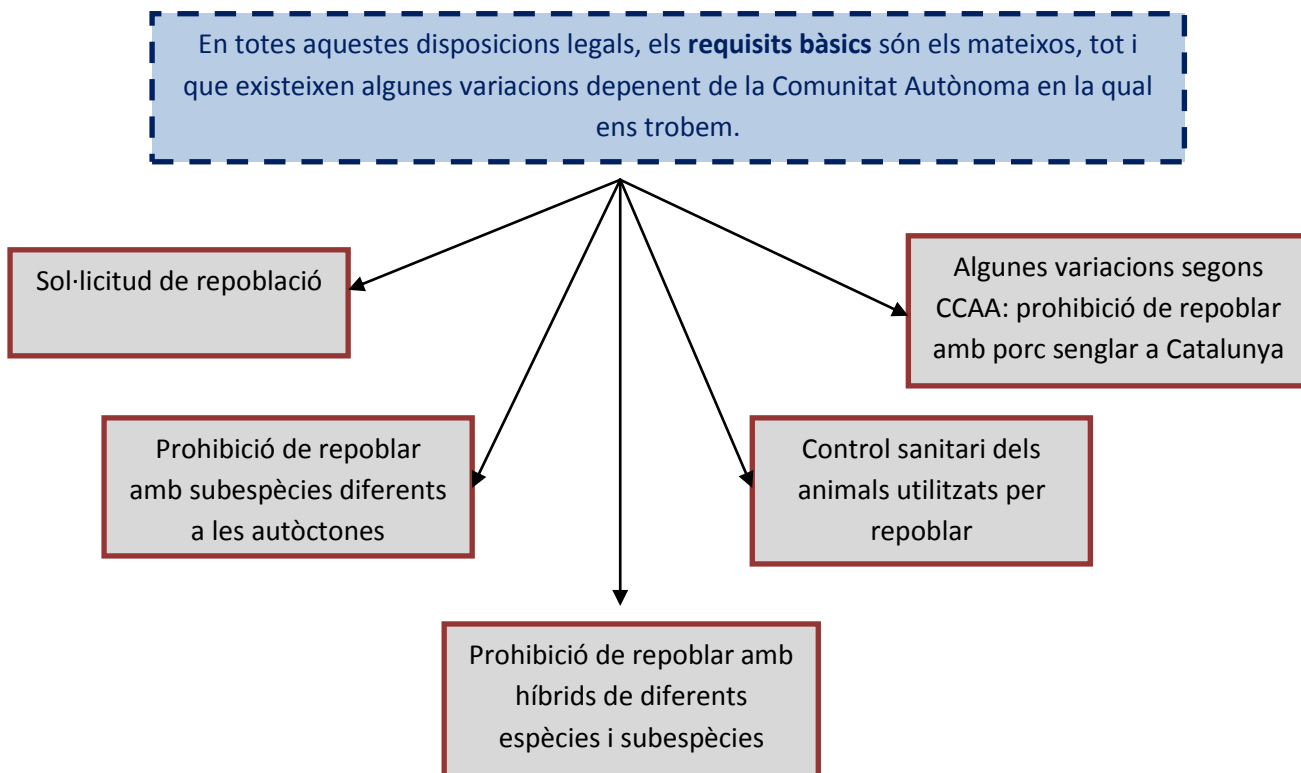
2.1 Normativa i competència

Normativa:

- ❖ Internacional
  - IUCN
- ❖ De la Unió Europea
  - Directiva del Consell 92/43/CEE de 21 de maig, sobre conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres (DOCE nº L 206 de 22.7.92).
- ❖ Real Decret 1082/2009, del 3 de juliol, pel qual s'estableixen els requisits de sanitat animal pel moviment dels animals d'explotacions cinegètiques, d'aqüicultura continental i de nuclis zoològics, així com d'animals silvestres.
- ❖ Llei 1/1970, del 4 d'abril, de caça
  - CCAA sense llei de caça
- ❖ Llei de caça de cada CCAA
- ❖ Llei Orgànica 15/2003, del 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi Penal (B.O.E. núm. 283, del 26 de novembre).
- ❖ Llei 42/2007, del 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (B.O.E. núm. 299, del 14 de desembre).
- ❖ Capítol V de la llei d'epizooties de 20 de desembre de 1952. (BOE 23/12/52). Documentació que acrediti que els animals no pateixen cap malaltia infecto-contagiosa quan han de ser traslladats fora del terme municipal de residència.
- ❖ Específica de cada Comunitat Autònoma
  - Llei 3/1988 de 4 de març, de protecció dels animals. (DOGC nº 267 de 18.3.88). L'article 21 del títol III parla sobre fauna autòctona. Permet la captura d'animals adults o cries de les espècies de l'annex II amb la finalitat de reintroduir-les en àrees catalanes. Especifica que el DARP ha de portar el control i vigilància de la fauna salvatge.
  - Projecte de Decret sobre regulació de les repoblacions i introduccions de fauna a Catalunya.

Competència de les Comunitats Autònomes:

- ❖ Control administratiu (sol·licitud de l'autorització administrativa pertinent)

2.2 Normativa legal a Catalunya

A Catalunya, la normativa que regula les repoblacions és la següent:

- Real Decret 1082/2009, del 3 de juliol, pel qual s'estableixen els requisits de sanitat animal pel moviment dels animals d'explotacions cinegètiques, d'aqüicultura continental i de nuclis zoològics, així com d'animals silvestres.
- Llei 1/1970, del 4 d'abril, de caça (B.O.E. núm. 82, del 6 d'abril). Aquesta llei serà substituïda en breu temps per la llei de caça de Catalunya.
- Llei Orgànica 15/2003, del 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi Penal (B.O.E. núm. 283, del 26 de novembre).
- Llei 42/2007, del 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (B.O.E. núm. 299, del 14 de desembre).

- Decret 506/1971, del 25 de març, pel que s'aprova el Reglament de la Llei de Caça (B.O.E. núm. 76, del 30 de març).
- Ordre de 7 de juny de 1995, de regulació de les explotacions ramaderes que allotgen espècies cinegètiques (D.O.G.C. núm. 2065, del 21 de juny).

2.3 Documentació per a sol·licitar la repoblació d'espècies cinegètiques a Catalunya

A continuació hi ha una mostra de la documentació necessària per a fer la sol·licitud formal de repoblació d'espècies cinegètiques a Catalunya (*veure figura 2*).

3. NORMATIVA LEGAL SOBRE EL TRANSPORT D'ANIMALS

Hem de tenir en compte que per a realitzar una repoblació de conills, en aquest cas, també estem sotmesos a la Normativa de transport d'animals (Normativa de benestar animal). Hem de traslladar els animals des del lloc de cria (granja cinegètica) o captura (traslocació) fins a la zona on es farà la repoblació.

- Normativa de la Unió Europea
  - Directives (transposició) i Reglaments (d'obligat compliment)
- Normativa Nacional
  - Llei 32/2007, del 7 de novembre, per a la cura dels animals, en l'explotació, transport, experimentació i sacrifici.
  - Diversos Reals Decrets.
    - Real Decret 1041/1997, de 27 de juny, pel que s'estableixen les normes relatives a la protecció dels animals durant el seu transports (si el transport és menor a 50 km no s'aplica aquesta normativa).
- Competències a nivell nacional
  - Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí
- Control del compliment de les normes
  - Organismes competents de les CCAA

Figura 2: Documentació necessària per sol·licitar l'autorització per fer una repoblació.

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

Sol·licitud de repoblació i/o alliberament d'espècies cinegètiques (MODEL A)

Terreny cinegètic (en cas d'Àrea de Caça, núm. de l'Àrea de caça):
Nom del titular:

El titular de l'àrea de caça esmentada sol·licita autorització per a procedir a la :

REPOBLACIÓ¹
 ALLIBERAMENT²

cinegètic/a, d'acord amb allò que disposa l'art. 34 del Reglament de caça i el capítol 3 de l'Ordre de 7 de juny de 1995, de regulació de les explotacions ramaderes que allotgin espècies cinegètiques, utilitzant les espècies que s'indiquen a continuació i en les dates i paratges que es descriuen:

Espècie	Número	Paratge	Dates
Alliberaments:			
Repoblacions:			

1. Procedència :

a) - explotació cinegètica:

- adreça:
- marca oficial:
- núm. de registre:
- Tractaments sanitaris previs:
  - data darrera vacunació:
  - data darrera desparasitació:

b) En cas de més d'una espècie o explotació cinegètica diferent:

- explotació cinegètica:
- adreça:
- marca oficial:
- núm. de registre:
- Tractaments sanitaris previs:
  - data darrera vacunació:
  - data darrera desparasitació:

Dr. Roux, 80
 08017 Barcelona
 Tel. 93 567 42 00
 Fax 93 280 29 94

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

2. Mètode de repoblació / alliberament o instal·lació d'adaptació prèvia:

- Mètode SIREP
- Mètode PRC
- Gàbia d'aclimatació (vedrunes, voladers,...). Especificar quina:
- Altres (especificar quines):

3. Lloc engega (complimentar com a mínim una de les dues opcions):

a) S'annexa plànol 1:10.000 de l'àrea de caça on es detallen les zones de repoblació o alliberament.

b) Croquis de la zona de repoblació i/o alliberament en l'àrea de caça:

Nota: Abans de procedir a la repoblació o alliberament s'haurà d'acreditar procedència, el bon estat sanitari i la puresa genètica de l'espècie sol·licitada, expedit pel centre de producció d'on procedeixen els exemplars.

Signatura del sol·licitant:

Localitat i data:

- (1) *Repoblació: conjunt d'actuacions que comporten la solta d'exemplars d'espècies de la fauna salvatge autòctona cinegètica fora del període autoritzat de caça, amb l'objectiu de recuperar els efectius reproductors de les seves poblacions i de les densitats en el medi.*
- (2) *Alliberament: conjunt d'actuacions que comporten la solta d'exemplars de la fauna salvatge cinegètica autòctona durant la temporada de caça per tal de caçar-les en un període curt de temps i sense una finalitat reproductora.*

Dr. Roux, 80
08017 Barcelona
Tel. 93 567 42 00
Fax 93 280 29 94

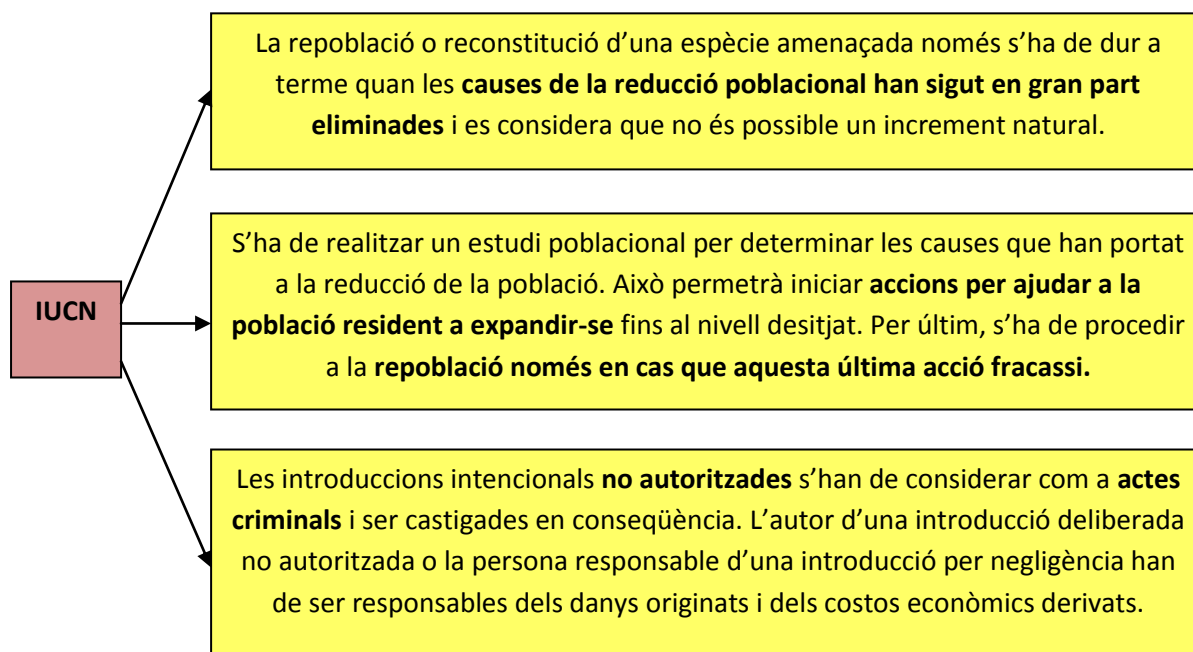
4. REPOBLACIONS

4.1 Justificació

Les repoblacions poden ser una eina útil de gestió quan:

- Una petita població s'està tornant consanguínia.
- Una població ha disminuït per sota dels nivells crítics i la recuperació a partir del creixement natural serà molt lenta.
- Una població local ha desaparegut recentment (es tractaria realment d'una reintroducció).

La Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa (IUCN), ha preconitzat l'elaboració d'un codi deontològic per a les reintroduccions (també aplicable a les repoblacions). La IUCN va ser fundada a l'octubre de 1948, en el marc d'una conferència internacional celebrada en Fontainebleau, França. Té la seva seu en Gland, Suïssa. La IUCN reuneix a 83 estats, 110 agències governamentals, més de 800 ONGs i al voltant de 10.000 experts i científics de 181 països.

Veient les definicions de la IUCN ens adonem que no tenen res a veure amb el que succeeix a la pràctica. La realitat, actualment, és que les repoblacions de conill de bosc són una eina utilitzada per caçadors per camuflar el declivi poblacional del conill de bosc i seguir obtenint les captures desitjades per a totes aquestes persones aficionades a la caça com a "esport". Les repoblacions de conill de bosc

estan realitzades gairebé exclusivament per caçadors (excepte en llocs de la península on es fan repoblacions dins dels plans de recuperació indirecte dels seus depredadors naturals, bàsicament el linx ibèric i l'àguila imperial). Aquests caçadors habitualment no tenen coneixements teòrics sobre el maneig del medi ambient i la fauna salvatge i duen a terme les repoblacions sense la realització del pertinent estudi poblacional ni la identificació de les causes primàries de la reducció de la població en cada àrea. Per tant, utilitzen les repoblacions com a primera i única mesura de recuperació poblacional, fet totalment antagònic a les definicions de la IUCN i al coneixement dels experts en la matèria.

També s'ha de dir que els caçadors poden actuar d'aquesta manera gràcies al fet que l'Administració pública és excessivament benevolent a l'hora d'acceptar totes les sol·licituds per a repoblar amb conill de bosc. Sovint ens trobem davant d'una acció dual entre Administració i caçadors, on els experts en la matèria (veritables gestors del medi ambient) queden al marge. Si ens fixem en el document per realitzar la sol·licitud de repoblació a Catalunya veiem com obvia totalment la finalitat de la repoblació, la realització d'un estudi poblacional amb les causes primàries del declivi de l'espècie, quin és el pla de recuperació, les accions que es duran a terme per eliminar les causes primàries, etc. L'única finalitat d'aquest document és tenir un control de les repoblacions que es fan (possibilitat d' actuar en cas que es produeixi algun problema) i evitar riscos ecològics i sanitaris. A més a més, sembla lògic que un organisme estatal, com el Ministeri de Medi Ambient (MIMAM), controlés la tasca de les administracions locals pel que fa a les repoblacions i reintroduccions. El MIMAM hauria de vetllar perquè les administracions locals incorporessin tota la informació de les repoblacions a una base de dades pròpia i fomentar la presentació d'un informe que posés de manifest la diagnosi de conservació d'aquella espècie que es vol repoblar a fi de que només els projectes totalment justificats es dugessin a terme. Però, desafortunadament, això ara per ara no es fa.

D'altra banda, alguns autors afirmen que tot el procés lligat a les repoblacions cinegètiques resulta molt més car econòmicament que no pas la recuperació natural d'aquestes espècies, amb alt poder demogràfic, basat en millorar les condicions ambientals. A més a més, plantegen que les repoblacions no serveixen

per solucionar el problema de base, sinó només per incrementar momentàniament el número d'exemplars, principalment amb dues finalitats: A) Incrementar el número de reproductors de l'espècie i B) Disposar de més animals per ser caçats de forma immediata. De la mateixa manera, algunes ONGs també estan qüestionant la validesa d'algunes repoblacions i reintroduccions com a eina efectiva de conservació (FAPAS 2007).

Tal i com posen de manifest alguns experts, malgrat que al nostre país existeixen grups d'investigació de primer nivell mundial en temes de biologia de la conservació, com els de l'Estació Biològica de Donyana (CSIC), molts projectes tant de repoblació com de reintroducció careixen de publicacions científiques que avaluin la seva efectivitat o que quantifiquin les seves conseqüències.

4.2 Riscos associats a les repoblacions

Les repoblacions, si no es realitzen de forma adequada, comporten un elevat risc ecològic i sanitari.

Riscos ecològics

A la península ibèrica, existeixen dues subespècies diferents de conill de bosc. Per una banda, *Oryctolagus cuniculus cuniculus* a la zona nord, i per altra banda, *O. c. algirus* a la zona sud. Els conills de la subespècie *algirus* presenten una major variabilitat genètica que els de la subespècie *cuniculus*. És molt important no introduir conills d'una subespècie a zones pertanyents a l'àrea de distribució de l'altra subespècie.

La repoblació amb animals híbrids criats en captivitat, més que un benefici suposa un deteriorament de les poblacions locals, ocasionant una pèrdua important de variabilitat genètica. La pèrdua de variabilitat genètica suposa una disminució de la capacitat de resposta del sistema immunitari i una menor capacitat d'adaptació al medi. La conseqüència a mitjà terme podria arribar a ser la desaparició de la espècie a una zona on la seva identitat genètica s'hagués vist molt alterada.

Per altra banda, els individus emprats per repoblar poden tenir un efecte negatiu indirecte sobre els individus existents. Això és degut al fet que quan una presa fàcil abunda, els predadors poden incrementar la taxa de predació també sobre els individus existents.

Riscos sanitaris

El control veterinari dels animals utilitzats per a repoblar és imprescindible per evitar la introducció d'animals malalts o portadors d'agents patògens en el medi natural.

La introducció d'un agent patogen en un ecosistema pot tenir unes conseqüències imprevisibles. Els riscos sanitaris d'una repoblació inadequada es poden considerar a tres nivells:

- ✓ Pels propis animals traslladats. Els animals nous poden no tenir la capacitat de defensar-se contra certs patògens locals, contra els quals la fauna autòctona sovint està immunitzada. A més a més, el confinament i la immunosupressió que pateixen els animals durant la captura i el transport previs a la repoblació creen les condicions idònies per l'aparició de brots d'alguna malaltia contagiosa. Els vectors de la mixomatosi, puces i mosquits, tampoc presenten una distribució uniforme en tot el país i és probable que el moviment de conills hospedadors estigui propiciant canvis en la distribució geogràfica d'alguns d'aquests artròpodes vectors. Per si fora poc, la introducció il·legal del conill "cua de cotó" (*Sylvilagus floridanus*), varietat americana adaptada al virus de la mixomatosi i que no desenvolupa la malaltia, pot suposar un reservori addicional que faciliti la supervivència del virus en els intervals entre brots.
- ✓ Per la fauna salvatge existent. Els animals traslladats poden ser portadors asimptomàtics d'un agent patogen que presenta el risc de ser transmès a la fauna local. Segons de quin organisme patogen es tracti, hi ha la possibilitat que afecti només al conill de bosc o bé també a altres espècies amb qui comparteix l'hàbitat.
- ✓ Per als animals domèstics i per a l'home. Les espècies desplaçades poden ser l'origen de problemes patològics (epizoòties) per als animals domèstics de la zona, inclòs l'home.

En el codi deontològic per a les reintroduccions de la IUCN, s'indiquen quatre regles de les quals una d'elles cita textualment "*exercir un estricte control genètic i veterinari sobre els individus que s'alliberen*". Aquesta regla s'ha d'aplicar igualment a les repoblacions.

Figura 3: Notícia publicada als mitjans de comunicació el 4/6/2008 relacionada amb els riscos ecològics i sanitaris de l'alliberació incontrolada d'animals a un ecosistema.

La suelta no autorizada de conejos puede amenazar la fauna autóctona de la Tinença

Un veterinario analizará hoy el centenar de animales capturados para descartar enfermedades

JORDI MAURA ■ BOIXAR

Agentes medioambientales están investigando la aparición de un centenar de conejos domésticos y de angora, de razas no aptas para su consumo, por la zona conocida como el Bovalar del Boixar, en plena Tinença de Benifassà. Los ejemplares de angora son utilizados por la industria para el aprovechamiento de su pelaje.

Los agentes tratan ahora de conocer al autor de esta suelta no autorizada en la zona para interponer la correspondiente sanción administrativa. Paralelamente, en los últimos días brigadas y todo el personal del parque natural y del centro de recuperación de la fauna del Forn del Vidre han tratado de capturar los ejemplares que deambulaban desorientados por la zona, escondiéndose entre los arbustos o cruzando la carretera en algunos casos, lo que ha provocado atropellos.

Fuentes del parque natural de la Tinença indicaron ayer que desde el Forn del Vidre han solicitado a las sociedades de cazadores de la zona su ayuda para capturar con la ayuda de los perros los ejemplares que todavía quedan dispersos por el paraje. Estos conejos-mascota se hallan totalmente desubicados en un paisaje salvaje lleno de vegetación, a la intemperie y en las inmediaciones de una carretera.

Constitutivo de delito

Los hechos no son baladíos. La introducción de una especie alóctona en pleno parque natural puede ser constitutiva de delito. Mara Tirado, directora del parque natural de la Tinença de Benifassà, recordaba ayer "la velocidad a la que se reproducen los conejos", por lo que apuntaba la necesidad de "encontrar a quien lo ha hecho".

Una normativa sobre especies exóticas sanciona esta práctica por su efecto sobre otras especies autóctonas. Un caso similar se vivió hace pocos meses en la Serra d'Espadà, con la fortuita escapada de cientos de visones de una granja por hechos que no están claros. A partir de ese momento se tuvo que poner en marcha un dispositivo para capturar a estos animales.

La presencia de animales exóticos afecta de forma negativa a las especies autóctonas y al ecosistema

Cuatro ejemplares de conejos domésticos y de angora capturados en el entorno protegido del parque de la Tinença. /JORDI MAURA

debido a la fuerte presión sobre el medio y a la competencia directa sobre las especies características de nuestros territorios. El Plan de Ordenación de los Recursos Naturales de la Tinença prohíbe "la liberación de animales exóticos, entendiéndose como tales los individuos de especies, subespecies o variedades que no pertenezcan o hayan pertenecido históricamente a la fauna del ámbito territorial del PORN".

Asimismo, no podrán liberarse animales que puedan suponer un peligro para las personas, los bienes o los sistemas ecológicos. La Ley Valenciana de Caza tipifica la infracción de la introducción de animales sin autorización como "muy grave" y con sanciones que se acercan a los 15.000 euros en función de distintas circunstancias.

Quienes han estado en contacto con estos animales manifestaron que aparentemente no parecen enfermos. Vecinos de la población atribuyen a "algún iluminado" la suelta. "Habrá preferido soltarlos antes que cargárselos de un garro-

PELIGRO EN EL ECOSISTEMA

- **Sanción.** La suelta no autorizada de animales supone una sanción administrativa. Además, la cuantía económica puede alcanzar los 15.000 euros.
- **Efectos.** La introducción de animales exóticos afecta de forma negativa a las especies autóctonas y al ecosistema debido a la fuerte presión sobre el medio y a la competencia directa sobre las especies características del territorio.
- **Solución.** Los conejos domésticos deambulan desorientados por la zona y el parque se ha visto obligado a capturar a todos los ejemplares.

tazo", señalan. Los ejemplares capturados vivos y los que no serán inspeccionados hoy por un veterinario desplazado desde Valencia hasta el Forn del Vidre. Presumiblemente, se les realizarán inspecciones y análisis

para determinar las razas y si sufren alguna enfermedad.

El centro de recuperación de la fauna del Forn del Vidre es una dependencia para la recuperación de animales salvajes que han perdido su capacidad de vivir en la naturaleza. Cuidan de estas especies heridas o enfermas y, posteriormente, los reintroducen de nuevo en su medio natural. Además, cuenta con personal cualificado para la investigación y seguimiento de poblaciones salvajes de especies amenazadas o problemáticas como el buitre común, la cabra, aguilucho cenizo, la nutria y programas de reintroducción de especies extinguidas o en inminente peligro de extinción, como el corzo. En este centro aceptan fauna silvestre pero no recogen animales domésticos.

Por otra parte, el parque informó ayer que la actividad con motivo del Día Europeo de los Parques que el día 24 de mayo no se pudo celebrar por el mal tiempo tendrá lugar el 7 de junio con el lema de *Naturaleza sin fronteras*.

4.3 Com repoblar

Abans de realitzar una repoblació, el gestor del terreny cinegètic ha de recollir i valorar tota la informació possible relativa a la distribució, densitat relativa i productivitat de l'espècie, analitzant totes les circumstàncies que han provocat la seva disminució. Aspectes fonamentals que s'han de valorar:

- Hàbitat: un hàbitat desfavorable per diverses modificacions del medi és en moltes ocasions el causant del declivi de la població.
- Pressió cinegètica: quan és excessiva per un recurs limitat, la població seguirà disminuint. Aquest fet es complica quan existeix el furtivisme.
- Malalties: poden disminuir periòdicament els efectius de la població.
- Interacció de l'espècie amb altres espècies salvatges i domèstiques presents al mateix territori, amb les quals competeix per l'aliment i l'espai. Valorar adequadament la predació.

En cas que no fos possible realitzar tot aquest estudi de camp, s'hauria de realitzar una aproximació extrapolant conclusions de treballs realitzats a altres zones de característiques similars a la nostra.

Per últim, com ja sabem, abans de realitzar una repoblació és imprescindible sol·licitar l'autorització administrativa corresponent.

4.4 Preguntes freqüents alhora de repoblar amb conill de bosc

En quin/quins llocs del vedat hem de repoblar?

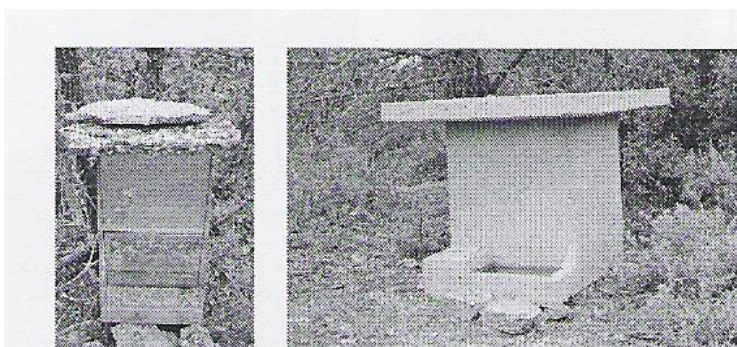
Una de les primeres coses que s'han de tenir en compte és que no totes les zones d'un vedat són apropiades pel conill de bosc, de manera que s'han de triar les més adequades. Resulta molt útil realitzar millores prèvies de l'hàbitat per afavorir l'alimentació i refugi dels animals. Les més efectives són el desbrossament de matollar, creació o rehabilitació de conreus i construcció de refugis. L'experiència demostra que no hi ha un model perfecte i únic de cau, ja que depèn de les característiques de la zona, del material disponible (pedres, branques, etc.) i del cost econòmic.

La construcció de caus és molt important per augmentar la població de conills existent o per fixar una nova població. Si el sòl és tou això no suposa cap inconvenient, però si és dur això pot ser un factor limitant, ja que no podran

construir els caus i es veuran obligats a refugiar-se al bosc, on podran arribar a parir les femelles, esdevenint preses fàcils pels predadors. Es recomana construir els caus amb formes el·líptiques o circulars. La distància entre els caus artificials no pot ser inferior a 20 metres ni superior a 100. S'han de construir entre zones de pastura i de matolls, a no més de 50 metres de la zona de matolls. Les branques resultants de la poda d'arbres es poden emprar per formar agrupacions de tres metres de diàmetre per un metre d'alt, que poden servir de base per construir els caus.

Figura 4: cau per al conill de bosc construït a base de pedres terra i branques.

Figura 5: abeuradors i menjadores per conills.

Quants animals hem d'emprar per a repoblar i en quina època de l'any hem de realitzar la repoblació?

No és fàcil calcular el nombre d'animals que s'ha d'emprar per repoblar, ja que depèn de molts factors. De totes maneres, sempre és preferible realitzar les repoblacions en zones on prèviament haguem realitzat millores de l'hàbitat i que es puguin vedar (no permetre la caça) durant un cert temps, de manera que els

animals es fixin i es puguin reproduir. Diferents especialistes indiquen que és millor realitzar la repoblació amb un nombre reduït d'animals per a no atraure l'atenció i la concentració de predadors.

Els experts recomanen realitzar les repoblacions a finals d'estiu si es pensa vedar la caça en aquella temporada, així els animals disposaran del temps suficient per a adaptar-se al nou hàbitat i reproduir-se. És millor realitzar la repoblació amb lludrigons de tres o quatre mesos, ja que en aquesta edat és quan en condicions naturals abandonen el cau. Es recomana repoblar amb un 60% de femelles i un 40% de mascles, ja que són les proporcions que normalment es troben a la natura. Tanmateix, quan la repoblació es realitza amb animals capturats al medi, aquest percentatges són molt difícils d'aconseguir.

On podem aconseguir els animals?

Les repoblacions, convé realitzar-les amb conills que visquin en un hàbitat semblant. Els animals més adequats per a repoblar són els que provenen de la mateixa zona (vedat) o de zones properes amb un hàbitat similar. Podem capturar els animals de diferents maneres, però la captura amb fures és la que proporciona millors resultats a la nostra zona.

Una circumstància, entre moltes altres, que justifica el trasllat de conills que visquin en hàbitats semblants, és que, segons les zones els conills presenten un pelatge diferent, en ocasions difícil d'apreciar. En els terrenys arenosos, els conills tenen un pelatge més clar (selecció natural) que els protegeix millor de la predació. Si repoblem amb conills d'altres zones que tenen un pelatge més fosc, aquests seran preses fàcils per als predadors.

Si es planteja criar conill de bosc, una de les millors opcions és la cria en semilibertat. D'aquesta manera criarem animals d'una forma semblant a la cria en llibertat. S'ha de condicionar una zona àmplia que disposi de cobertura vegetal (tancat, caus, menjadores i abeuradors) en la que instal·larem dispositius per a capturar i extreure lludrigons de 3 mesos. Els adults capturats els alliberarem de nou en el tancat. Una alternativa que no implica la construcció de tancats i que es pot fer si ja existeixen zones amb conill, és vedar aquestes zones per a que actuïn com a nuclis de cria i dispersió naturals. Altra possibilitat, és adquirir conills de granja (granges cinegètiques). En aquest cas, s'han d'assegurar com a requisits mínims la puresa genètica, el correcte estat sanitari i la resposta etològica natural;

ja que del contrari la repoblació pot ser més perjudicial que beneficiosa. L'edat òptima dels conills de granja per a la repoblació és de 8 a 10 setmanes, quan l'adaptació al medi i la supervivència és més elevada.

Recentment, en algunes zones el conill de bosc s'ha convertit en "plaga". Per aquest motiu, molts caçadors han intentat repoblar els seus vedats amb conills provinents d'aquestes zones on és tan abundant. Probablement en aquestes zones conflueixen diversos factors favorables per la supervivència dels conills: existeixen soques poc patògenes dels virus de la Mixomatosi i de la Malaltia Vírica Hemorràgica, estirps de conill més resistents, millors condicions de l'hàbitat, menor pressió de predació o caça ordenada. No obstant, quan s'han emprat aquests animals per a repoblar, generalment no s'han aconseguit els efectes desitjats.

Figura 6: captura de conill de bosc amb fura.

Com hem de transportar els animals?

Si hem de transportar animals, s'ha de fer de la forma més ràpida i adequada possible. La mida del vehicle o del remolc ha de mantenir una relació amb el nombre d'animals que transportarem. El vehicle o remolc de transport ha d'estar net i desinfectat. És millor transportar els animals en absència de llum exterior, però permetent una bona ventilació. El material de transport (caixes) ha d'estar net i desinfectat (fumigar amb piretrines). Les caixes és millor que estiguin dividides en compartiments. La seva alçada no ha de ser excessiva per impedir que els animals s'amunteguin els uns a sobre dels altres, el que provocaria la mort d'alguns individus per asfíxia. És preferible que les caixes siguin de plàstic, fet que facilita la seva neteja i desinfecció. Els animals, han de ser desparasitats prèviament al transport, per a evitar introduir paràsits externs vehiculadors de virus com el de la mixomatosi.

El transport d'animals vius està regulat pel Real Decret 1041/1997, de 27 de juny, pel que s'estableixen les normes relatives a la protecció dels animals durant el seu transport. Si el transport és menor a 50 km no s'aplica aquesta normativa.

Figura 7: Caixes i sistemes de transport dels conills.

Què fer immediatament abans de deixar anar els conills?

Quan els animals arriben al seu destí i abans de fer la solta s'ha de realitzar una inspecció ocular per a valorar les condicions en què arriben. S'han d'enretirar els animals morts i aquells que presentin símptomes de malaltia. Si presenten una respiració agitada, s'han de deixar reposar a l'interior de les caixes en un lloc fresc durant algunes hores fins que es recuperin. És preferible esperar abans de fer la solta, que no pas deixar-los anar quan no es troben en condicions.

Hi ha especialistes que recomanen una quarantena d'una setmana en gàbies industrials desinfectades, desparasitant i desinsectant els conills abans d'introduir-los a les gàbies. Tot i que la quarantena és una bona mesura per a detectar animals en període d'incubació d'alguna malaltia, el nombre de baixes que normalment es produeix quan els animals procedeixen del camp no la fan vàlida en moltes ocasions. Es recomana marcar els animals que deixem anar per a realitzar un seguiment adequat de la repoblació, podent d'aquesta manera diferenciar els animals alliberats dels del vedat. Això ens permetrà valorar les baixes en els primers dies i saber l'origen de l'animal quan s'abat. Tot i que existeixen discrepàncies entre els diferents especialistes, la majoria estan d'acord en què la vacunació és d'eficàcia dubtosa, ja que es tracta d'animals estressats i en aquests casos no es coneix el seu efecte. Diferents experiències realitzades recentment no aconsellen la vacunació dels conills emprats per a repoblar.

Què fer durant i després de la repoblació?

La solta dels animals s'ha de fer de la manera més silenciosa i tranquil·la possible. S'ha d'introduir un nombre reduït de conills en cada cau, ja que aquesta pràctica proporciona millors resultats que introduir-ne un nombre elevat. El seguiment de la població és imprescindible. S'han de recollir dades relatives a la presència de conills, en quins caus es situen, trobats morts, observats malalts, etc. Això ens servirà per prendre decisions futures. Si els animals estan marcats el seguiment és més fàcil, ja que durant la temporada de caça es poden diferenciar els animals alliberats dels del vedat.

Disminuir la pressió cinegètica: La caça no és compatible amb una població de conills que s'ha vist reduïda dràsticament. Si en aquesta zona es fa una repoblació, s'hauria de vedar per que els animals s'adaptin al medi i puguin començar a reproduir-se. Després d'una repoblació pot donar molt bons resultats crear zones de reserva de 3-4 ha degudament senyalitzades durant dos anys i alternar-les durant anys successius.

Control de predadors: Aquesta mesura és molt polèmica. La guineu és el carnívor més abundant degut a la seva capacitat per alimentar-se de gairebé qualsevol cosa, adaptar-se a tots els medis i reproduir-se amb gran rapidesa quan les condicions li són favorables. És un animal oportunista molt difícil de controlar de forma eficaç. Per altra banda, si el seu nombre és adequat, pot contribuir a mantenir un bon estat de la població de conills, ja que eliminarà els animals malalts evitant que transmetin malalties als conills sans.

4.5 Situació actual de les repoblacions

Segons algunes fonts, es calcula que cada any s'alliberen més de 500.000 conills al medi en forma de repoblacions. No obstant, la alta taxa de mortalitat associada a aquestes repoblacions les fa poc exitoses.

El control de depredadors és controvertit ja que pot conduir al declivi de les espècies depredadores que s'alimenten del conill, però sobretot perquè enfronta directament caça i conservació. Hem de pensar que el mateix sector que es dedica a fer les repoblacions de conill de bosc (principalment els caçadors) és precisament el principal responsable del fracàs dels mateixos plans de repoblació i és clar, el seu principal objectiu és precisament no haver de renunciar al nombre d'exemplars caçats a l'any. A més a més, desafortunadament seria difícil intentar reduir la pressió cinegètica ja que és un negoci amb molts adeptes i que mou molts diners. El control de malalties es fa per mitjà de campanyes de vacunació que han demostrat no ser efectives (Calvete et al., 2004 i Letty et al., 2000). I ens quedem amb la millora de l'hàbitat com a principal eina de conservació d'aquesta espècie. Les principals mesures a prendre en aquest sentit s'ha vist que són la creació de pastures i maneig del matoll, l'aportació d'aigua i aliment i la construcció de caus artificials.

Si fullegem algunes de les revistes de caça més conegudes disponibles al mercat, tals com "Trofeo, caza i conservación" o "Jara y Sedal", veiem com hi ha una gran oferta d'anuncis de venda de conills silvestres per a fer repoblacions i a més a més, els mateixos anuncis exalten la presumpta eficàcia d'aquestes repoblacions.

Figura 8: Anuncis publicats a "Trofeo, caza i conservación" i "Jara y Sedal" durant aquest any 2009.

VERANO
cada 100 conejos
GALAMOS 25

SERVIMOS CONEJOS SALVAJES CON ALTO GRADO DE INMUNIDAD ADQUIRIDA

20 REGIONES ESPAÑOLAS SUPERPOBLADAS DE CONEJO SIGUIENDO NUESTRAS LÍNEAS DE REPOBLACIÓN

SERVIMOS DE INMEDIATO LIEBRE DE MONTE

Re poblaciones de Caza El Chaparro sl

M.º de Irache, 44 - 1.º Izda.
31011 PAMPLONA (NAVARRA)
Teléf. y Fax: 948 26 00 83
Teléf.: 948 35 03 71
Tel. móvil: 659 04 62 65 (24 h.)
www.repoblacionesdecaza.com

CONEJO Y LIEBRE DE MONTE

8 € / CONEJO
Hasta el 31 de diciembre 09
Tel. 666 509 668 y 608 917 957

CONEJO de MONTE
Especial para repoblación y sueltas
Servimos en destino
Tel.: 600 490 591

CONEMONTE

Producción integral de conejo de monte autóctono
EXPLOTACIÓN CON CALIFICACIÓN SANITARIA OFICIAL INDEMNE
A LA MIXOMATOSIS Y NEUMONÍA HEMORRÁGICA VÍRICA.

Posibilidad de vacunar (vacunaciones "in situ") y marcar los conejos. Criados en semi-libertad para cacerías y repoblaciones.
Servimos en península y Baleares.

619 46 45 78 RAFELGUARAF (VALENCIA) www.conemonte.com

5. BIBLIOGRAFIA

Andrew A. Cunningham. *Disease risks of wildlife traslocations*. (1996). *Conservation Biology*, 10: 349-353.

Catalán, I., Rodríguez-Hidalgo, P. y Tortosa, F. S. (2009). *Más conejos sin Seltas ni Vacunas*. Departamento de Zoología, Universidad de Córdoba.

Christian Gortázar, Daniel Fernández Luco, Javier Marco y Ruth Vereá. *Los Riesgos de los Traslados de Especies Cinegéticas*. (1996). Servicio de Diagnóstico de Fauna Silvestre (SEDIFAS). Facultad de Veterinaria. Miguel Servet, 177-50013 Zaragoza.

Daniel Oro i Alejandro Martínez-Abraín. *La Reintroducción Especies Salvajes en España: un anàlisis crítico*.(2008). IMEDEA (CSIC-UIB). Runa, Convergencia del mundo Rural y Naturaleza 249-255.

Luis Costa. *Fundamentos y Objetivos de las Repoblaciones con Fauna Silvestre*. III Jornadas de Veterinaria y Medio Ambiente, seminario "Manejo de Especies Cinegéticas y Piscícolas". Servicio Provincial de Medio Ambiente Natural. Consellería de Agricultura. Lugo.

Marta Muñoz Mendoza. *Repoblaciones Cinegéticas. Aspectos Sanitarios y Ambientales*. III Jornadas de Veterinaria y Medio Ambiente, seminario "Manejo de Especies Cinegéticas y Piscícolas". Dirección General de Montes y Medio Ambiente Natural. Edificio Administrativo de San Lázaro. Santiago de Compostela.

Santiago Lavín. *Repoblaciones Cinegéticas, Aspectos sanitarios y Ambientales*. (2009). Universidad Internacional De Andalucía. Baeza (Jaen).

Santiago Lavín i Encarna Casas. *Guia de les Espècies Cinegètiques de Catalunya*. (2008). Ediciones S.

Santiago Lavín i Encarna Casas. *Guia de Fauna per Practicar la Caça a Catalunya*. (2008). Ediciones S.

Revista "Trofeo, caza y conservación". Nº 474, noviembre 2009.

Revista "Jara y Sedal". Nº 95, octubre 2009.

www.iucn.org. *Posición de la IUCN con Respecto a los Desplazamientos de Organismos Vivos; Introducciones, Reintroducciones y Reconstituciones de Poblaciones*. Aprobada por la 22ª Reunión del Consejo de la IUCN, Gland, Suiza, 4 de Setiembre de 1987.

www.oie.int. F. A. Leighton. *Evaluación de los Riesgos Sanitarios Asociados al Traslado de Animales Salvajes*. Rev. sci. tech. Off. int. Epiz., 2002, 21(1), 187-195.

www.boe.es/g/es/

www.gencat.es/sanitat/cat/cindex.htm

eur-lex.europa.eu/es/index.htm

**SEGONA FASE: CONSULTA/ENTREVISTA ALS SECTORS AFECTATS. ÀNÀLISI CRÍTIC DE LA
SITUACIÓ TEÒRICA (1 FASE) I PRÀCTICA (2 FASE)**

1. Entrevistes amb qüestionari comú: 4 sectors

- Productor (granges cinegètiques)
- Gestor (veterinaris, biòlegs, ...)
- Caçador (especificar el nivell: President de la Societat de Caçadors, caçador federat,...)
- Altres (ecologistes, agricultors, ramaders, alumnes, ...)

SECTOR PRODUCTOR

1. ¿Quin conill produeix (híbrid o pur)?
2. ¿Quin mètode utilitza per criar-lo?
3. ¿A qui ven els conills que produeix?
4. ¿És rentable aquesta producció?

SECTOR GESTOR DEL MEDI AMBIENT

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?
2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?
3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?
4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?
5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?
6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?
7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?

8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

SECTOR CAÇADOR

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
2. En cas que la pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?
5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?
6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?
7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?
8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de les mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?
9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ALTRES SECTORS

1. ¿Saps què és una repoblació de conill de bosc?
2. ¿Saps qui realitza les repoblacions?
3. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge autòctona i qui hauria de realitzar-la?
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per a repoblar?
5. ¿Quina creus que hauria de ser aquesta procedència?
6. ¿Coneixes la situació actual de la població del conill de bosc en la península Ibèrica?
7. ¿Estàs d'acord amb la repoblació de conill de bosc com a mesura de recuperació i conservació de l'espècie?
8. ¿Quines mesures creus que s'haurien de prendre?
9. ¿Quina posició creus que s'hauria d'adoptar davant de les repoblacions de conill?

Prohibir-les

Controlar-les

Mantenir-les com estan

Altres mesures

10. Altres consideracions/aspectes rellevants.

1.1 RESPOSTES: SECTOR PRODUCTOR

ENTREVISTA A FELIP ALCANTARA (PRODUCTOR DE CONILL DE BOSC I PROPIETARI DE LA GRANJA CINEGÈTICA)

1. ¿Quin conill produeix (híbrid o pur)?

Teòricament pur. El problema és que antigament es feien creuaments amb conill domèstic per tal d'incrementar la prolificitat i la productivitat. Per això, a vegades surten conills amb característiques que no corresponen al conill de bosc.

2. ¿Quin mètode utilitza per criar-lo?

El mateix sistema que s'utilitza pel conill de carn (confinament en gàbies). La reproducció es fa per mitjà de munta natural. Utilitzem aquest sistema perquè el conill quan el deixem anar al medi mostra comportament etològic natural i de seguida s'espavila. Vacunem contra la Mixomatosi i la Malaltia Hemorràgica Vírica.

3. ¿A qui ven els conills que produeix?

A tota Espanya. Sobretot a vedats de caça, però alguna vegada també hi ha demanda per projectes *Life* (projectes de recuperació del linx ibèric per exemple).

4. ¿És rentable aquesta producció?

La veritat és que no és rentable, jo combino aquesta producció amb una altra feina. Només funcionen les granges petites. Les granges grans acaben per no produir conill de qualitat i a més a més, la demanda de conill no és constant, sinó que es concentra en uns determinats mesos (temporada de caça).

1.2 RESPOSTES: SECTOR GESTOR

ENTREVISTA A XAVIER MORA (PROFESSOR ASSOCIAT DE LA UAB, VETERINARI CLÍNIC ESPECIALISTA EN CONILLS)

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?
Sí.
2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?
Habitualment, no.
3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?
Que la repoblació fos dirigida y no como succeeix en moltes ocasions, que és més una solta que no pas una repoblació.
4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?
L'objectiu hauria de ser la recuperació de l'espècie a llarg plaç (primera opció). La realitat, però, és que en la majoria de casos les repoblacions només es fan per satisfer les exigències del sector caçador i no són una estratègia de conservació real (segona opció).
5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?
La creació d'unes pautes suficientment àmplies per poder adaptar-se a les necessitats locals i permetre als caçadors implicar-se i formar part del projecte.
6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?
Jo crec que les repoblacions haurien de notificar-se a Medi Ambient. En el cas de les espècies silvestres autòctones, faria falta un informe positiu d'un tècnic adequat per ser adjuntat a la notificació. En cas contrari, si depengués de Medi Ambient directament seria necessari la creació de sistemes simples de comunicació i aprovació per no arribar a una situació d'inoperància.

7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?

No crec que sigui la via útil o factible.

8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

Creo que és més eficaç establir sistemes de control poblacional que regulin les zones dels vedats cada any per distribuir uniformement la pressió de caça, deixant zones verges de caça.

ENTREVISTA A NORA NAVARRO GONZÁLEZ (LLICENCIADA EN VETERINÀRIA PER LA UAB, MASTER EN "GESTIÓ I SANITAT DE FAUNA SILVESTRE", ACTUALMENT FORMA PART DEL SERVEI D'ECOPATOLOGIA DE FAUNA SALVATGE DE LA UAB (SEFAs))

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?

Depèn.

2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?

No.

3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?

Alliberar en zones on realment és necessari, no només amb finalitats cinegètiques, aplicar mesures de millora de l'hàbitat d'aquests animals, realitzar controls sanitaris dels animals que s'alliberen, etc.

4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?

Poden ser una mesura útil si s'acompanyen d'altres mesures que millorin la supervivència, evitin el risc sanitari, la competència amb la població de conills resident, etc. Actualment, es duen a terme gairebé exclusivament de cara a la caça, almenys pel que fa a Catalunya. En altres llocs, on la repoblació forma part d'un projecte *Life*, si es fan amb l'objectiu de recuperar la població de conill a llarg plaç i en conseqüència afavorir la repoblació dels seus depredadors.

5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?

Sobretot mesures de millora de l'hàbitat.

6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?
El Departament de Medi Ambient.
7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?
Depèn de la zona.
8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A GREGORIO MENTABERRE GARCÍA (LLICENCIAT EN VETERINÀRIA PER LA UAB, ACTUALMENT FORMA PART DEL SERVEI D'ECOPATOLOGIA DE FAUNA SALVATGE DE LA UAB (SEFAs))

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?
No.
2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?
En general, no. És a dir, la majoria d'aquestes repoblacions, amb tota certesa, no es realitzen de forma correcta.
3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?
Tenir en compte l'assessorament del sector científic (biòlegs, veterinaris, etc.).
4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?
Desafortunadament, són una eina que afavoreix exclusivament als caçadors de manera que no han de renunciar al nombre de captures desitjat.
5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?
Depenent de cada zona. Bàsicament, millora de l'hàbitat o disminució, inclús parada, de l'activitat cinegètica.
6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?
La advertència de la necessitat o la decisió de repoblar amb una espècie salvatge l'haurien de prendre científics/investigadors en la matèria (veritables gestors del medi

ambient). La realització d'aquestes mesures de recuperació, com la repoblació, la podries dur a terme les Administracions públiques.

7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?

Sí.

8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A JAVIER MILLÁN (INTEGRANT DEL GRUP D'INVESTIGACIÓ DEL SEFAs)

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?

No.

2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?

No.

3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?

Estudis científics previs i basar les actuacions encaminades a la recuperació de la espècie en els resultats d'aquests estudis.

4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?

Crec que es realitzen exclusivament amb el fi de satisfer la demanda de captures pel sector caçador. No són una mesura de conservació, sinó una forma de disposar de captures immediates per les persones aficionades a la caça.

5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?

Millora de l'hàbitat.

6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?

Científics i Administracions públiques.

7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?

Sí.

8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A SANTIAGO LAVÍN (CATEDRÀTIC DE UNIVERSITAT EN EL DEPARTAMENT DE MEDICINA I CIRURGIA ANIMAL DE LA FACULTAT DE VETERINÀRIA DE LA UAB. FUNDADOR DEL SERVEI D'ECOPATOLOGIA DE FAUNA SALVATGE, DEL QUAL ÉS COORDINADOR)

1. ¿Estàs d'acord amb la realització de repoblacions de conill de bosc fetes per caçadors?
No, hi hauria d'haver més control.
2. ¿Creus que es realitzen de forma correcta?
Generalment, No.
3. ¿Què creus que s'hauria de fer per millorar-les?
Un control més rigorós i estricte per part dels tècnics de l'Administració.
4. ¿Creus que son una mesura útil per incrementar el número de conills i per tant, aconseguir que aquesta espècie pugui recuperar-se amb el temps (i amb això, també les espècies que depenen d'ell como el linx ibèric o l'àguila imperial) o pel contrari, són només una forma d'emascarar el problema destinada únicament a aquelles persones preocupades tan sols per disposar de preses quan arribi la temporada de caça?
La segona opció, és una eina que utilitzen els caçadors per satisfer el nombre de captures desitjat.
5. ¿Quines mesures creus que serien necessàries per la recuperació i conservació d'aquesta espècie?
Seria necessari realitzar un estudi complet per tal de determinar les causes que han portat a la disminució o extinció del conill de bosc, segons la zona, i actuar sobre les causes primàries del problema. Bàsicament les línies d'actuació serien dues: millora de l'hàbitat i disminució de la caça.
6. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui hauria de realitzar-la?
La decisió sobre la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge, així com qualsevol altre mesura de recuperació, hauria de córrer a càrrec de l'Administració i més concretament, de la part que regula el medi ambient. La realització de tal repoblació podria dur-se a terme pels gestors dels espais naturals, basats sempre en coneixements científics-tècnics.
7. ¿Creus que seria necessari disminuir la pressió cinegètica per aconseguir la recuperació del conill de bosc?
En la majoria de llocs, Sí.
8. Altres consideracions/aspectes rellevants.

En cas que es realitzi la repoblació amb conill de bosc, és molt important el control genètic i sanitari.

1.3 RESPOSTES: SECTOR CAÇADOR

ENTREVISTA A PERE LÓPEZ REVERTE (TÈCNIC DE LA DELEGACIÓ TERRITORIAL DE TARRAGONA DE LA FEDERACIÓ CATALANA DE CAÇA)

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
Sí.
2. En cas que la pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
Es difícil poder determinar-ho sense un disseny experimental, però se segueix fent.
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?
No, es fan ràpid i malament.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?
De granges autoritzades.
5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?
Les causes són múltiples, però les malalties són la principal en la majoria de zones.
6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?
Si no hi ha més remei, pot ajudar. És a dir, hauria de ser la última opció.
7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?
Exclusivament la recuperació de l'hàbitat.
8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de les mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?
En algunes èpoques es podria entendre una reducció de la pressió, per exemple al desembre-gener, època de reproducció.
9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

És necessari aprendre a lluitar contra la malaltia en tota la seva extensió, falten estudis concloents en aquest camp.

ENTREVISTA A SANTIAGO FERRÓN RIBAS (TÈCNIC DE LA DELEGACIÓ TERRITORIAL DE BARCELONA DE LA FEDERACIÓ CATALANA DE CAÇA)

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
Sí.
2. En cas que la pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
Quan s'han realitzat de forma correcta, sí.
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?
No.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?
Sí, de granges cinegètiques o de particulars que els crien.
5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?
Fonamentalment a les malalties víriques i en algunes zones, a la pèrdua o deteriorament de l'hàbitat. També al no adequar anualment la pressió cinegètica a la situació de l'espècie i el control de depredadors (guineus, gossos i gats assilvestrats).
6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?
Si es realitza correctament, sí.
7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?
Establir un pla d'actuacions a mig i llarg termini que contemplés tots els aspectes que influeixen en la dinàmica poblacional de l'espècie amb assessorament tècnic i seguiment dels resultats.
8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de les mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?
Si s'expliqués i argumentés correctament dins d'un conjunt de mesures adoptades al uníson (Pla de recuperació i aprofitament cinegètic) crec que la majoria ho acceptarien.
9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A MIGUEL CARRASCO VÉLEZ (CAÇADOR FEDERAT)

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
Sí.
2. En cas que las pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
Sí.
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?
Sí.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?
No.
5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?
A les malalties i als depredadors.
6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?
Sí.
7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?
Repoblar amb conills vacunats i control de depredadors.
8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de las mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?
No crec que la caça sigui un dels motius de la disminució dels conills, l'exemple està en que els vedats on més conills es cacen és on més conills hi ha, inclús s'arriben a autoritzar períodes excepcionals de caça a l'estiu degut a l'excés d'exemplars.
9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A MARC PAGÈS (BIÒLEG, TÈCNIC DE CAÇA I CAÇADOR)

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
Sí.
2. En cas que las pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
No.
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?

- No.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?
De granges autoritzades per la DMAiH.
5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?
A les malalties víriques que en moltes regions han conduït a densitats massa baixes per recuperar-se i si a això li afegim la inoperància manifesta de tots els sectors implicats en la gestió cinegètica, pel fet de no posar-se en mans de científics-tècnics especialistes contrastats en la espècie i seguir fent experiments, la degradació de l'hàbitat, el descontrol de depredadors, descontrol de la pressió cinegètica, descontrol en les repoblacions, etc.
6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?
Amb assessorament tècnic especialitzat, sí.
7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?
Un pla de recuperació seriós amb assessorament tècnic especialitzat i contrastat en l'espècie.
8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de las mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?
Per la experiència que tinc, malament desafortunadament.
9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A JOAQUIN ZARZOSO (CAÇADOR FEDERAT)

1. ¿On tu caces, es fan repoblacions amb conill de bosc?
Sí.
2. En cas que las pregunta 1 sigui afirmativa, ¿Creus que les repoblacions en aquesta zona incrementen el número de captures?
Si es fan correctament, sí. Sempre i quan la mixomatosis i la vírica respectin la feina realitzada i aquesta es faci en les condicions idònies.
3. ¿Creus que les repoblacions es fan de forma correcta?
Per part d'algunes societats, sí. Es busca el lloc idoni, etc. Altres, per contra, no ho fan bé.

4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per la repoblació?

Sí.

5. ¿A què atribueixes la disminució en el nombre d'exemplars de l'espècie en els últims anys?

Qualsevol caçador sap de la Mixomatosis i la Vírica son les responsables de la població actual de conills.

6. ¿Creus que la repoblació és una bona mesura de conservació?

Si es fan correctament, sí.

7. ¿Quines mesures creus que seria necessari aplicar per a la recuperació i conservació del conill de bosc?

La primera seria permetre la vacunació contra la Mixomatosis i la Vírica amb la vacuna de la RFEC, un cop valorada positivament pel Departament del Medicament Europeu. Avui en dia, però, aquesta opció queda descartada per les puntes poblacionals en unes àrees i les queixes dels agricultors en altres.

A les Societats únicament ens queda intentar recuperar l'espècie amb mesures de gestió pròpies. Repoblacions ben gestionades i correctament assessorades per personal tècnic i veterinari si és possible.

8. Es coneix que una de les causes de la disminució de les poblacions del conill de bosc és la predació i especialment, la caça. Com a caçador, ¿Com creus que reaccionaria el sector si una de las mesures a aplicar fos la disminució de la pressió cinegètica?

Si està suficientment demostrada, crec que bé. Encara que per la meva experiència com a caçador i gestor de la meva societat he de confessar que en zones on la població és més escassa i s'han realitzat esforços en la seva gestió els costa de recuperar i en ocasions, no ho aconsegueixen. Afegiré que en aquestes regions la pressió cinegètica és mínima. Per contra, en zones on no s'ha repoblat perquè existeix una població "estable" la caça no ha perjudicat a la població. La Mixo i la Vírica per contra, sí.

9. Altres consideracions/aspectes rellevants.

Considero que un dels principals problemes de la manca de recuperació del conill de bosc va ser fa anys la solta indiscriminada de conills procedents de tota Espanya, amb un control sanitari en la majoria de casos inexistent. Avui en dia, per sort, aquest fet ja no existeix.

1.4 RESPOSTES: ALTRES SECTORS

ENTREVISTA A NOEMÍ SOLANELLES (ALUMNE DE CINQUÈ DE VETERINÀRIA)

1. ¿Saps què és una repoblació de conill de bosc?
Sí.
2. ¿Saps qui realitza les repoblacions?
Biòlegs, tècnics del medi ambient, etc.
3. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge autòctona i qui hauria de realitzar-la?
Les persones que s'encarreguen d'estudiar l'ecosistema de la zona.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per a repoblar?
No.
5. ¿Quina creus que hauria de ser aquesta procedència?
De granges o llocs dedicats a fer reproducció de conills.
6. ¿Coneixes la situació actual de la població del conill de bosc en la península Ibèrica?
No.
7. ¿Estàs d'acord amb la repoblació de conill de bosc como a mesura de recuperació i conservació de l'espècie?
Sí.
8. ¿Quines mesures creus que s'haurien de prendre?
Estudiar bé l'ecosistema per saber si s'han o no de re introduir, els conills han de passar un temps de preadaptació abans de deixar-los lliurement a la natura, controls de població de conills,..
9. ¿Quina posició creus que s'hauria d'adoptar davant de les repoblacions de conill?
Prohibir-les
Controlar-les
Mantenir-les com estan
Altres mesures
10. Altres consideracions/aspectes rellevants.

Penso que la reintroducció d'espècies autòctones és important fer-la però s'han de tenir en compte les conseqüències que això comporta. No sé exactament que passa quan s'introdueixen conills però en el cas de l'os bru, els llops han portat "problemes" a la gent de la zona. Amb això vull dir que s'ha de tenir en compte les interaccions amb la societat local tot i proposar solucions abans que sorgeixin els problemes (sistemes de ballat, etc.).

ENTREVISTA A ARIADNA RIBAS LATRE (ALUMNE DE CINQUÈ DE VETERINÀRIA)

1. ¿Saps què és una repoblació de conill de bosc?
Sí.
2. ¿Saps qui realitza les repoblacions?
No.
3. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge autòctona i qui hauria de realitzar-la?
No ho sé.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per a repoblar?
Crec que de reserves naturals.
5. ¿Quina creus que hauria de ser aquesta procedència?
De reserves naturals.
6. ¿Coneixes la situació actual de la població del conill de bosc en la península Ibèrica?
No.
7. ¿Estàs d'acord amb la repoblació de conill de bosc como a mesura de recuperació i conservació de l'espècie?
En principi sí, però no conec gaire el tema.
8. ¿Quines mesures creus que s'haurien de prendre?
Al repoblar amb una espècie s'ha de tenir en compte l'equilibri entre la fauna i la flora locals.
9. ¿Quina posició creus que s'hauria d'adoptar davant de les repoblacions de conill?
Prohibir-les
Controlar-les
Mantenir-les com estan
Altres mesures

10. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A LAURA SABATER (ALUMNE DE CINQUÈ DE VETERINÀRIA)

1. ¿Saps què és una repoblació de conill de bosc?

Introduir una població de conills en un ecosistema on habitaven i que per determinats motius en van desaparèixer o disminuir el nombre.

2. ¿Saps qui realitza les repoblacions?

Crec que biòlegs, veterinaris, tècnics del medi ambient, etc.

3. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge autòctona i qui hauria de realitzar-la?

Ambientòlegs, biòlegs, veterinaris, pagesos, suposo que s'ha de mirar des de diferents punts de vista.

4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per a repoblar?

De la Península Ibèrica.

5. ¿Quina creus que hauria de ser aquesta procedència?

De la Península Ibèrica.

6. ¿Coneixes la situació actual de la població del conill de bosc en la península Ibèrica?

No.

7. ¿Estàs d'acord amb la repoblació de conill de bosc como a mesura de recuperació i conservació de l'espècie?

En principi, Sí.

8. ¿Quines mesures creus que s'haurien de prendre?

Realitzar un estudi exhaustiu per tal de no interferir en la xarxa tròfica de l'ecosistema negativament i no perjudicar a altres espècies autòctones.

9. ¿Quina posició creus que s'hauria d'adoptar davant de les repoblacions de conill?

Prohibir-les

Controlar-les

Mantenir-les com estan

Altres mesures

10. Altres consideracions/aspectes rellevants.

ENTREVISTA A ADA SALA (ECOLOGISTA)

1. Saps què és una repoblació de conill de bosc?
Sí.
2. ¿Saps qui realitza les repoblacions?
Sí.
3. ¿Qui o quin organisme creus que hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge autòctona i qui hauria de realitzar-la?
Medi Ambient.
4. ¿Coneixes la procedència dels conills emprats per a repoblar?
Sí.
5. ¿Quina creus que hauria de ser aquesta procedència?
De poblacions el més similars possible a la població receptora i controlades sanitàriament.
6. ¿Coneixes la situació actual de la població del conill de bosc en la península Ibèrica?
Sí.
7. ¿Estàs d'acord amb la repoblació de conill de bosc como a mesura de recuperació i conservació de l'espècie?
Depèn.
8. ¿Quines mesures creus que s'haurien de prendre?
Mesures de millora de l'hàbitat.
9. ¿Quina posició creus que s'hauria d'adoptar davant de les repoblacions de conill?
Prohibir-les
Controlar-les
Mantenir-les com estan
Altres mesures
10. Altres consideracions/aspectes rellevants.

2. ANÀLISI CRÍTIC DE LA SITUACIÓ TEÒRICA I PRÀCTICA (ENTREVISTES)

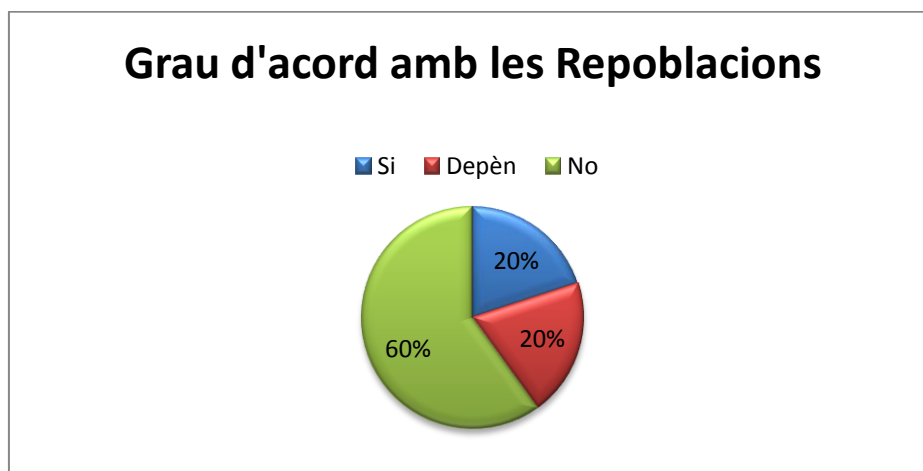
2.1 Opinió de sector Productor

La problemàtica originada per aquest sector va sortir a la llum fa anys quan va saltar l'alarma degut a l'observació de la producció i comercialització de conill híbrid (creuaments entre conill domèstic i salvatge) per fer repoblacions de conill de bosc. D'aquesta manera, es buscava tenir un conill semblant fenotípicament al conill de bosc però amb major prolificitat. Felip Alcantara assegura que produeix conill pur i que els fenotips diferents que es continuen observant provenen encara dels creuaments que es van fer en el passat. Òbviament, encara que realment produís conill híbrid no ens ho podria reconèixer ja que és il·legal, amb la qual cosa podem deixar-ho una mica en dubte. Per altra banda, el sistema de producció és el mateix que es fa servir pel conill de granja (gàbies individuals, amb menjadores i abeuradors) amb la qual cosa sembla una mica difícil que els conills criats d'aquesta manera mostrin comportament etològic natural quan són alliberats al medi i això com ja hem vist en la primera fase del treball, és un requisit indispensable dels conills que es fan servir per repoblar. Llavors, tenim que dels tres requisits que han de complir els conills utilitzats per fer una repoblació (puresa genètica, control sanitari i comportament etològic natural) dos probablement no es compleixen.

Felip confirma que el principal reclam del conill que produeix ve dels caçadors. Com ja sabem, la gran majoria de repoblacions que es realitzen amb conill de bosc són fetes per caçadors. Malgrat que assegura que la producció no és rentable, el nombre de granges cinegètiques no ha disminuït, al contrari. Moltes vegades ens trobem, com és el cas, que els propietaris d'aquestes granges són els propis caçadors que d'aquesta manera, s'asseguren de tenir conills pel seu vedat i a més a més, es treuen un sobresou.

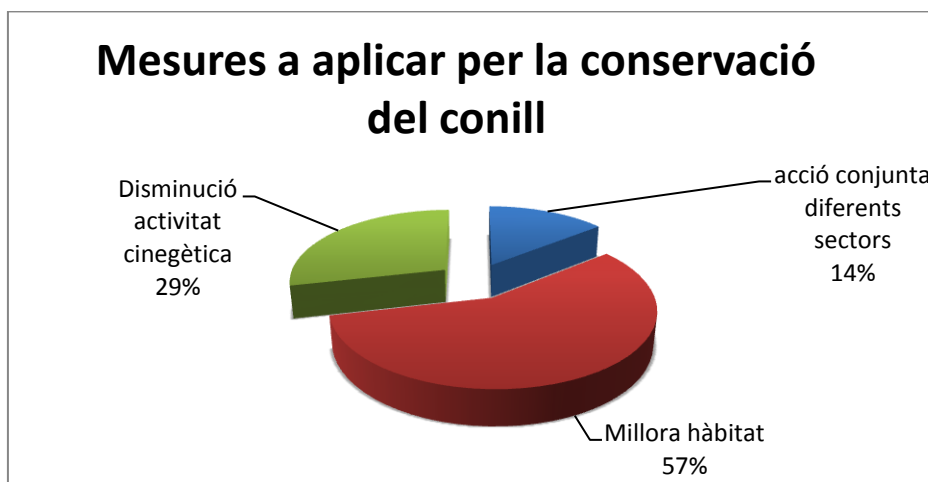
2.2 Opinió del sector Gestor del Medi Ambient

Un dels aspectes més rellevants és que els veritables especialistes en la matèria (persones amb formació específica sobre els recursos naturals i les espècies salvatges autòctones) coincideixen en que les repoblacions de conill de bosc no es fan correctament. La majoria d'ells troben a faltar precisament la falta d'assessorament científic alhora de realitzar-les. Això comporta que s'utilitzi la repoblació com a única mesura i no es facin simultàniament altres accions com la millora de l'hàbitat, control de caça i depredadors, etc. Això, com ja sabem, està demostrat que no és una bona estratègia de conservació. A més a més, totes les persones entrevistades coincideixen en que les repoblacions realitzades amb conill de bosc (sempre i quant no formin part d'un projecte *Life*) no representen un pla de conservació real i viable de l'espècie, sinó que tan sols són una estratègia utilitzada per a la satisfacció del sector caçador i les persones que obtenen el benefici pertinent de la producció i venda de conills.

Pel que fa a les mesures indicades per la recuperació de l'espècie, quatre dels entrevistats coincideixen en la necessitat de millorar l'hàbitat. Xavi Mora també fa referència a la importància d'involucrar els diferents sectors socials implicats per que el pla pugui funcionar (caçadors, persones locals) i tant Santiago Lavín com Gregorio Mentaberre senyalen directament la necessitat de disminuir la pressió cinegètica. Tenim per tant, un conflicte d'interessos, hem de convèncer al sector caçador de la necessitat de dur a terme un pla de conservació a llarg plaç i alhora disminuir la pressió cinegètica (o sigui, que deixin de caçar o que ho facin menys). En relació a la millora de l'hàbitat, com ja hem vist en la primera fase del treball, és

probablement la mesura més important que s'hauria d'aconseguir per la recuperació de l'espècie.

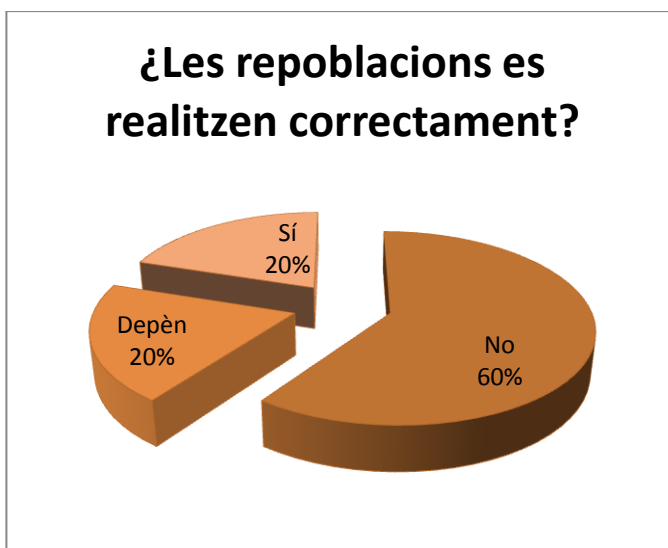
La següent qüestió fa referència a qui hauria de decidir la necessitat de repoblar amb una espècie salvatge i qui l'hauria de fer. És a dir, ¿podem deixar la repoblació de conill en mans de persones inexpertes, com ara gran part dels caçadors que es dediquen a fer aquestes repoblacions, que únicament han d'omplir un formulari de rutina com el que ja coneixem? Per altra banda, està demostrat que la població de conill pateix un retrocés important a la península ibèrica, fins al punt que en algunes regions s'estan proposant dur a terme projectes de recuperació, com hem vist publicat a alguns mitjans de comunicació. A la meua manera de veure, ¿no seria necessari realitzar un veritable projecte de recuperació i conservació a llarg termini d'aquesta espècie tan important en el nostre ecosistema, basat com és lògic en el coneixement científic? Per acabar, vull proposar una reflexió: els recursos naturals són un patrimoni comú, que pertany a tothom i a ningú, ¿no haurien d'estar protegits pels òrgans de govern i les administracions públiques? Tots els entrevistats han coincidit en que la decisió i la realització de les repoblacions hauria de córrer a càrrec de les Administracions públiques (Santiago i Nora han citat el departament de Medi Ambient). Això significa que serien responsabilitat del sector científic o tècnic del qual disposa l'Administració per a tots els assumptes relacionats amb el medi ambient i la fauna autòctona. Gregorio ha afegit un altre matís, ha comentat que la decisió de repoblar hauria de córrer a càrrec d'especialistes, científics i investigadors externs, i la realització de tal repoblació podria realitzar-la la mateixa Administració. Probablement, amb això vol dir que tot projecte hauria d'estar basat en el coneixement científic global i en

els nous estudis i avenços que es van adquirint i no quedar relegat a un petit sector tancat, com poden ser un determinat nombre de funcionaris de l'Administració pública. En qualsevol cas, el sector científic seria el veritable gestor o promotor de qualsevol repoblació amb una espècie salvatge i l'Administració pública s'encarregaria de regular-a com a òrgan oficial de referència.

Per últim, quatre dels entrevistats creuen que seria necessari reduir la pressió cinegètica per la recuperació de l'espècie, almenys en algunes zones, tal com apunta Nora Navarro. Per contra, Xavi Mora no creu que fos la via útil o factible. Com ja hem vist a la fase teòrica del treball, la caça és una de les quatre principals causes de reducció/desaparició de les poblacions de conill de bosc a la península ibèrica. Per tant, la reducció de la mateixa caça, per força, seria útil per la recuperació del conill de bosc. Ara bé, que fos o no factible fa referència a l'acceptació o oposició del sector caçador a aquesta mesura.

2.3 Opinió del sector Caçador

Tots els membres del sector caçador confirmen la realització de repoblacions en les seves zones habituals de caça, amb això podem veure com aquesta tècnica es realitza de forma sistemàtica. Tres dels entrevistats creuen que incrementen el nombre de captures, en canvi, el Tècnic de la Delegació Territorial de Tarragona de la Federació Catalana de Caça creu que és difícil saber-ho sense un disseny experimental i Marc Pagès creu que no incrementen el nombre de captures. Ara bé, quatre dels cinc caçadors entrevistats creuen obertament que les repoblacions no es realitzen correctament. Amb la informació recopilada a la primera fase, ja sabem que no es fan adequadament, ja que haurien de ser la

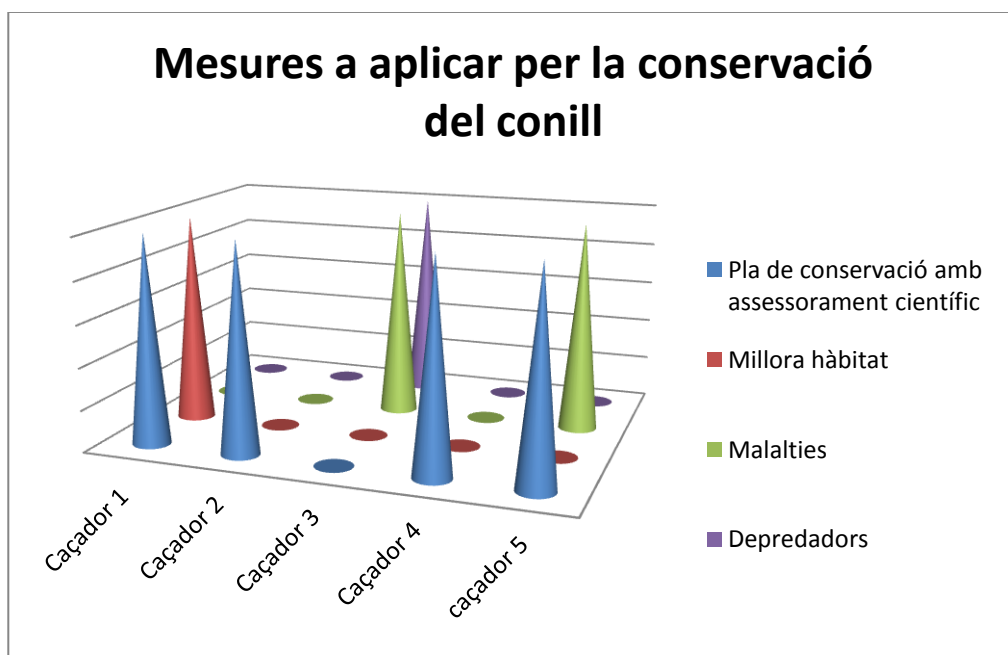

última opció després de realitzar les pertinents actuacions de recuperació de la població preexistent amb mesures de millora de l'hàbitat, control de malalties i control de caça i depredació. Per altra banda, la majoria de caçadors (excepte un) sap que els conills han de provenir de granges autoritzades i per tant, complir les condicions de puresa genètica, control de malalties i resposta etològica natural.

El sector caçador tendeix a senyalar les malalties com a primera causa del declivi poblacional del conill de bosc, totes les persones entrevistades han parlat en primer lloc de les malalties (Mixomatosi i Vírica). Ara bé, Santi Ferrón també reconeix el deteriorament de l'hàbitat, la pressió cinegètica excessiva i la predació. Marc Pagès afegeix la manca d'assessorament científic (punt en el que coincideix amb la opinió majoritària del sector gestor) a demés de les causes citades anteriorment (hàbitat, predació i caça).

Per altra banda, la majoria dels entrevistats (4 de 5) creu que la solució per recuperar la població de conill de bosc consisteix en l'elaboració d'un pla de

recuperació seriós amb l'assessorament científic i tècnic corresponent i per tant, amb la col·laboració i acció conjunta de tots els sectors implicats. Podem veure, per tant, que la majoria té coneixement sobre la necessitat de prendre mesures contra el deteriorament de l'hàbitat i la caça/predació indiscriminada, a més a més del control de malalties, per actuar contra el declivi poblacional del conill de bosc. Ens trobem, per tant, amb un sector disposat a formar part dins d'un pla de recuperació en tota regla i disposat acceptar les directrius del sector científic, sempre que siguin demostrables. És, potser, el sector més interessat ja que el seu principal objectiu és no haver de renunciar a la caça, l'aspecte positiu és el seu coneixement de la situació real i acceptació de les mesures, inclòs reduir la caça si és necessari.

2.4 Opinió Altres sectors (alumnes de veterinària, ecologistes)

Si parem atenció a les entrevistes realitzades per les diverses estudiants de cinquè de veterinària ens adonem del gran desconeixement que tenen de la situació del conill de bosc a la península ibèrica i de les repoblacions que es realitzen. Això, per una banda, reflecteix la nul·la formació que s'imparteix en la llicenciatura de veterinària, almenys a la Facultat de Veterinària de la Universitat autònoma de Barcelona, sobre la fauna salvatge. Personalment, crec que aquest fet s'hauria d'anar modificant amb el temps de manera que els especialistes en la Ciència i Medicina Animal, com són els Veterinaris, posseeixin coneixements de la fauna salvatge autòctona, ja que també hauria de ser una de les seves competències professionals. Per altra banda, podem veure com les entrevistades opinen que la realització d'aquestes repoblacions amb conill de bosc hauria de córrer a càrrec del sector científic. Cap d'elles s'imagina ni creu pertinent que aquestes repoblacions siguin responsabilitat del sector caçador, ni que es realitzin fora d'un pla de conservació d'una espècie.

Pel que fa a les repoblacions en si, les entrevistades coneixen l'impacte que pot suposar el fet d'alliberar animals al medi (interacció amb l'ecosistema) i ho citen com a principal mesura de conservació lligada a les repoblacions. No obstant, desconeixen la importància de realitzar simultàniament diverses mesures de conservació perquè el pla funcioni, de manera que puguem actuar sobre les diferents causes primàries de disminució poblacional de l'espècie. És a dir, s'han de solucionar les causes que han produït tal reducció poblacional d'una espècie abans de reforçar la població amb individus nous.

La persona ecologista entrevistada, també estudiant de veterinària de cursos anteriors, té un coneixement més ampli de la situació del conill de bosc, de les causes que han portat a aquesta situació i de les repoblacions que se'n fan. Opina que la principal mesura per la recuperació del conill de bosc hauria de ser la millora de l'hàbitat i que les repoblacions poden ser una eina útil, però no en tots els casos. Com ja sabem, aquesta opinió és del tot encertada. Per altra banda, creu que la realització de les repoblacions hauria de córrer a càrrec de Medi Ambient, aspecte en què coincideix amb el sector gestor.

TERCERA FASE: RESUM I CONCLUSIONS PRÒPIES

La situació actual del conill de bosc requereix l'elaboració d'un veritable pla de conservació a llarg plaç que ha de consistir en l'aplicació conjunta de diverses mesures: bàsicament millora de l'hàbitat, control de malalties, control de caça i control de predació. D'aquesta manera, podem actuar sobre les veritables causes de la reducció poblacional de l'espècie i per tant, permetre la seva recuperació. La *re població* pot ser una eina útil, però s'ha de realitzar com a última opció i sempre conjuntament amb altres mesures de conservació. És important que aquest projecte inclogui la participació dels diferents sectors implicats: el sector gestor (especialistes, científics), el sector caçador i la població local. A la meua manera de veure, faria falta que el sector científic impulsés aquest pla per la recuperació del conill de bosc i establís les directrius d'actuació dels altres sectors (caçadors, productors, població local) per tal d'actuar conjuntament i en la mateixa direcció. D'aquesta manera, el sector caçador deixaria de veure la necessitat de realitzar aquestes repoblacions per conta pròpia i podria ser encaminat a realitzar mesures dins d'un veritable pla per la conservació d'aquesta espècie.